

Zdenko Šalda

Vključevanje specialista MDPŠ v proces vračanja
na delo: prenašanje koncepta v prakso

**Izobraževanje za zdravnike in druge strokovne delavce, vključene v projekt
Zgodnja poklicna in zaposlitvena rehabilitacija v procesu vračanja na delo**

Ljubljana, 23. 10. 2020

UVOD

- Specialisti medicine dela bi lahko imeli ključno vlogo v procesu vračanja na delo. Potenciali medicine dela so premalo izkoriščeni. Že desetletja se pogovarjamo o tem, da preventivni zdravstveni pregledi delavcev ne bi smeli biti skoraj edina dejavnost specialistov medicine dela. Angažiranje specialistov medicine dela v procesu vračanja na delo bi pokazalo na pomen in vrednost panoge.

PRILAGODITVE DELOVNIH MEST

- Prilagoditve delovnih mest ali rotacije na delovnih mestih bi omogočile takojšnjo vrnitev na delo in bi močno zmanjšale bolniški stalež. Rešeni bi lahko bili skoraj vsi primeri dolgotrajnega bolniškega staleža, ko se čaka najprej na zaključek zdravljenja, nato pa na zaključek invalidskega postopka. Redko se dogaja, da so zavarovanci v tem času popolnoma nezmožni za delo. Ker prilagoditev delovnega mesta ni zakonsko obvezna, je vse prepuščeno angažiranosti izvajalcev medicine dela in delodajalcev. Na koncu se skoraj vedno najde rešitev. Če ne prej, pa, ko je odločba ZPIZ o invalidnosti III. kategorije pravnomočna.

KONZULTACIJE Z IZBRANIM OSEBNIM ZDRAVNIKOM

- Konzultacije med izbranimi osebnimi zdravniki in specialisti medicine dela lahko dajo izjemne rezultate. S pravočasno konzultacijo se lahko prepreči dolgotrajni bolniški stalež. Izbranemu osebnemu zdravniku lahko specialist medicine dela pomaga pri pripravi kvalitetne predstavitve na invalidski komisiji, kar bi skrajšalo invalidske postopke in s tem omogočilo hitrejše vračanje na delo.

IZVEDENSKO DELO NA ZZZS

- Na območni enoti ZZZS v Novem mestu od leta 2019 deluje specialist medicine dela kot izvedenec svetovalec. Imenovanim zdravnikom svetuje v najtežjih primerih. Uspešno je bilo rešeno več primerov večletnega bolniškega staleža. Najdaljši je trajal sedem let, bolniški stalež pa je bil zaključen takoj.
- Prednost specialista medicine dela v izvedenskem delu ocenjevanja delovne zmožnosti je v njegovem specifičnem poznavanju obremenitev in zahtev delovnega mesta.

IZVEDENSKO DELO NA ZZZS

Na Območni enoti ZZZS Novo mesto je potekal pilotni projekt, s katerim smo želeli poiskati način prilagoditev delovnih mest, ki bi omogočile, da bi se zavarovanci vračali na delo, čeprav zdravstveno še ne bi bili zmožni za vsa delovna opravila. V pilotnem projektu smo ugotovili, da je glavna težava nesodelovanje imenovanih zdravnikov in izvajalcev medicine dela.

Domneva, da trenutna zakonodaja onemogoča sodelovanje imenovanih zdravnikov in izvajalcev medicine dela ni točna. Pravna podlaga za sodelovanje je 3. odstavek 33. člena Zakona o varnosti in zdravju pri delu.

(Pri opravljanju svojih nalog izvajalec medicine dela sodeluje z osebnim zdravnikom delavca in z izvedenskimi organi invalidskega in zdravstvenega zavarovanja zaradi izmenjave podatkov o zdravstvenem stanju delavcev ter pomoči pri ugotavljanju upravičenosti do začasne oziroma trajne zadržanosti z dela in ocenjevanja delovne zmožnosti.) Potrebno bi bilo pripraviti protokol sodelovanja imenovanih zdravnikov z izvajalci medicine dela.

POKLICNA IN ZAPOSLOITVENA REHABILITACIJA

- Poklicna in zaposlitvena rehabilitacija sta področji, ki ju specialisti medicine dela premalo poznajo. Vloga specialista medicine dela je v rehabilitacijskem timu ključna. Žal pa se pogosto dogaja, da so specialisti medicine dela v rehabilitacijskem timu samo bolj formalni člani. Kot zunanji člani individualno opravijo svoje delo. V timsko obravnavo in oblikovanje zaključnega mnenja pa pogosto niso vključeni. Kvaliteta timskih obravnav je posledično pogosto slaba. Večkrat je mogoče opaziti mnenja posameznih članov tima, ki so v nasprotju z ostalimi člani. Zaključno mnenje je pogosto lepljenka obravnav posameznih članov tima, ki so včasih kontradiktorni.

POKLICNA IN ZAPOSLOSTIVENA REHABILITACIJA

- Kvalitetno opravljena timska rehabilitacijska obravnava je lahko prava zakladnica informacij o rehabilitantu. Proces vračanja na delo je v takih primerih močno olajšan. Problem pa je, ker so takšne rehabilitacijske obravnave težko dostopne, drage in zamudne. Nikakor ne moremo govoriti o zgodnji rehabilitaciji. Naloga projekta ZPZR bi morala biti tudi evalvacija rehabilitacijskih obravnav.

POKLICNA IN ZAPOSLOITVENA REHABILITACIJA

- V Zdravstvenem domu Trebnje se nameravamo aktivno vključiti v iskanje alternativ dosedanjega dela rehabilitacijskih timov. Za študijske namene se bomo prijavili na javni natečaj za podelitev koncesij in izbor strokovnih timov za izvajanje storitev zaposlitvene rehabilitacije za obdobje od 2021 do 2027. Iskali bomo krajše, cenejše in učinkovitejše metode rehabilitacijskih obravnav. Če bomo uspeli, bomo izboljšali pogoje za zgodnjo poklicno in zaposlitveno rehabilitacijo v procesu vračanja na delo.